

държавно и неморално съдържание. Сега тя трѣбва да си постави и една втора задача: да улесни достъпът на книгитѣ съ положително съдържание, като държи смѣтка за нуждитѣ на културния ни развой. Отъ съвмѣстната дейность на училище и читалище се родиха народнитѣ университети. Държавата не трѣбва да стои безучастна и предъ тѣхъ. Въ нашитѣ народни университети до сега бѣ почти незастѣпена националната ни култура. Това наложи на министерството на народното просвѣщение да организира единъ специаленъ народенъ университетъ, чиято задача е да пропагандира всички културни придобивки на нашия народъ, като насочва вниманието на обществото предимно върху ония отъ тѣхъ, които се отличаватъ съ самобитността си. Съ задоволство трѣбва да отбележа, че съюзътъ на просвѣтнитѣ служители, пое и продължи тази инициатива като предвиди въ организуванитѣ отъ него народни университети, да се изнасятъ сказки не само на общонаучни теми, както бѣ до сега, но и на такива, които спадатъ къмъ народностната ни култура. Столичниятъ народенъ университетъ, естествено би могълъ да използва непосредното участие на българския творецъ, като го призове да изнася предъ подбрана публика придобивкитѣ на българското културно творчество въ първа преработка по пята на популяризирането му. Аудиторията на този народенъ университетъ, не ще съмнение, ще излъчи лектори, които ще съумѣятъ да дадатъ една нова преработка на изнесената тукъ материя, за да я направятъ достъпна за посетителитѣ на кварталнитѣ читалища, както и да я нагодятъ къмъ културнитѣ интереси на провинциалнитѣ ни градове. Стигнала до тия градове, тя ще претерпи една трета преработка, за да бѣде поднесена въ опростенъ видъ на селското население отъ мѣстнитѣ училищни и читалищни дейци.

Методътъ на тази дейность за популяризиране родната култура, следователно, би трѣбвало да се характеризира съ формулата: „отъ центъра къмъ периферията, чрезъ постепененъ разширяващ се концентрически кръгове“. Сравнението, което заехме отъ Шопенхауеръ, за да характеризираме пята на популяризаторската дейность, остава въ сила и тукъ.

За по-голѣма прегледность на изложението си азъ раздѣлихъ дѣлото на националната култура на два дѣла: творческо и популяризаторско. За удобство на службитѣ, чиято задача е да улесняватъ културното развитие на народа ни, се налага сжщото разграничение. Творческото дѣло се възлага на специални институти, а популяризаторското дѣло остава въ рѣцетѣ на училище и читалища. Това раздѣление на родната ни култура, обаче, не трѣбва да се смѣта като точенъ изразъ на нѣкакво рѣзко дѣление въ реалния процесъ на културния развой. Такова дѣление тукъ нѣма и не може да има, защото чрезъ популяризиране плодетѣ на родното културно творчество българскиятъ творецъ се приближава до народа, а чрезъ това влиза въ досегъ и съ неговитѣ творчески заложби, които внасятъ нова и свежа струя въ самото културно творчество. Не напразно литератори и художествени критици отдавна вече зоватъ българския творецъ да се приобщи къмъ народната душа, за да обнови своето изкуство. Усвоявайки плодетѣ на културното творчество, народътъ прибавя нѣщо къмъ него, явява се като сътрудникъ на твореца. Само чрезъ такова сътрудничество между творецъ и народъ е възможно утвърждаването на народностния духъ въ процеса на културното строителство.